

Culturele
ANBI

405de concert
Woensdag 27 oktober 2021
20.00 uur

Quatuor Van Kuijk

Nicolas Van Kuijk, *viool*
Sylvain Favre-Bulle, *viool*
Emmanuel François, *altviool*
Anthony Kondo, *cello*

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

Programma

Strijkkwartetten van Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Strijkkwartet nr. 6 in Bes, Op 18/6 (1800)

1. Allegro con brio
2. Adagio ma non troppo
3. Scherzo. Allegro
4. La Malinconia. Allegretto quasi allegro

Strijkkwartet nr. 16 in F, Op 135 (1826)

1. Allegretto
2. Vivace
3. Lento assai, cantante e tranquillo
4. Der schwer gefasste Entschluss

Pauze

Strijkkwartet nr. 9 in C, Op 59/3 (1806)

1. Introduzione:
Andante con moto-allegro vivace
2. Andante con moto quasi allegretto
3. Menuetto, grazioso
4. Allegro molto

Het **Quatuor Van Kuijk** is opgericht in Parijs in 2012 en wordt internationaal intussen gerekend onder de beste strijkkwartetten van de jonge generatie. In de eerste jaren na hun ontstaan hebben zij hun naam breed in Europa gevestigd. Onder meer hebben ze 1e prijzen behaald in het Wigmore Hall Strijkkwartet Concours en de Internationale Kamermuziek Competitie in Trondheim.

Zij studeerden afgelopen jaar bij leden van het Alban Berg Kwartet, het Artemis en het Hagen Kwartet. Afgelopen seizoen hebben zij buiten Europa voor het eerst concerten gegeven in New York (Carnegie Hall) Australië (Sydney, Melbourne) en China (Sjanghai).

Hun eerste CD met werk van Mozart is lovend ontvangen. Twee andere CD's met Mozart-strijkkwartetten staan op stapel.

Ludwig van Beethoven, is gedoopt in Bonn op 17 december 1770. Door afwezigheid van een geboorteaangifte nemen we aan dat hij op 16 december geboren is. Beethoven was dezelfde mening toegedaan.

De bedoeling was, in 2020 uitgebreid stil te staan bij de 250^e geboortedag. Vandaag, bijna een jaar later, staan we alsnog stil bij zijn werk. We doen dat met drie strijk-kwartetten. De werken dateren uit stilistisch te onderscheiden perioden in Beethoven's oeuvre:

- *De vroege jaren, Wenen 1792-1802*. Men verwachtte dat Beethoven in de voetsporen zou gaan treden van de vlak ervoor overleden Mozart, omdat hij diens werk nauwgezet bestudeerde.

Zijn vroege werk kenmerkt zich, ondanks zijn eigen stijl, door een flinke vleug Mozart. Beethoven had in 1795 in Wenen zijn publieke debuut, met zijn eerste 2 eigen pianoconcerten en waarschijnlijk het pianoconcert in d KV 466 van Mozart, waarvoor hij al een cadens had geschreven. De Strijkkwartetten opus 18 worden gerekend tot deze vroege periode.

- De midden (of "heroïsche") periode, 1802-1812. Na een verblijf in Heiligenstadt om gezondheidsredenen, mede om geestelijk in het reine te komen met zijn toenemende doofheid. Na terugkeer in Wenen was zijn stijl veranderd. Kenmerkend wordt de dramatiek, zoals bijvoorbeeld in de 3e t/m 8e symfonie, de Waldstein pianosonate en de Rasumovsky strijkkwartetten (waaronder opus 59/3).

- De late periode 1813-1827. Over deze driedeling als zodanig is weinig discussie. Over de grenslijn tussen de midden periode en de late periode des te meer. Hoe het ook zij, Beethoven verwierp in de laatste periode de nieuwe romantiek zoals die opkwam in Duitsland. Het waren vooral de verheerlijking van het bovennatuurlijke (de opera's van Louis Spohr en Carl Maria von Weber) en de vloed aan lyrische stemmings-

stukken ter vervanging van de klassieke structuren, die hem hinderden. Hij bestudeerde Bach, Händel en Palestrina en beoefende ook zelf de polyfonie in deze periode. Het is de periode van intense verdieping, van de *Missa Solemnis*, de *Diabelli variaties* en de *9e symfonie*. En van het experiment, van de ontzag inboezemende laatste werken, die in alles afweken van wat ooit geschreven was. Delen gaan in elkaar overlopen, worden samengevoegd.

Beethoven 1819
Joseph Karl Stieler

Het strijkkwartet opus 135 is uit deze periode, waarin de roem van Beethoven voorgoed gevestigd werd.

Strijkkwartet opus 18/6 uit 1800 komt uit het opus dat Beethoven schreef in opdracht van Joseph Franz von Lobkowitz, een van zijn geldelijke ondersteuners in

Prins Lobkowitz,
August Friedrich
Ölenhainz

Wenen. In het kwartet vallen vooral het scherzo op, een "tour de force van syncopen en een explosie van rythmische excentriciteit" zoals een schrijver het uitdrukt, en het 4^e deel, de grootste moeilijkheid van het stuk. Het allegretto houdt het midden tussen een Weense balzaal en een Duitse dans, in groot contrast met de eraan voorafgaande maten, en

eindigend in steeds kortere fragmenten en een coda.

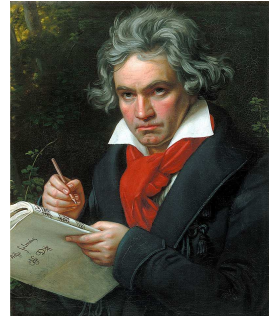
Strijkkwartet opus 135 uit oktober 1826 is het laatste grote werk dat Beethoven schreef, kort voor zijn dood in maart 1827. Het kwartet lijkt het zwarte schaap tussen de laatste 6 kwartetten: minder groots van opzet, minder gecompliceerd, alsof de componist plotseling de nieuwe simpele waarheid gevonden heeft na veel strubbelingen. Het laatste deel kreeg de titel *Der schwer gefasste Entschluss* (De moeilijke beslissing) mee, waarin hij bovendien in de inleiding schreef *Muss es sein?*, waarop hij antwoordt met het snellere hoofdthema van dit deel, *Es muss sein!* De oplossing van deze mysterieuze woorden ligt in het briefje van Beethoven aan zijn uitgever: *Hier, mijn vriend, mijn laatste kwartet!*

Beethoven in 1818,
August Klöber

En het heeft mij veel hoofdbrekens gekost. Ik kon er niet toe komen het laatste deel te componeren. Maar uiteindelijk besloot ik ertoe, door jouw aandringen. Een moeilijke beslissing. Moet het zo zijn? Het moet zo zijn!

Strijkkwartet Opus 59/3 is een van de 3 Rasumovsky kwarten. Ze behoren tot de "midden periode" van Beethoven. Hij schreef ze in opdracht van de Russische ambassadeur in Wenen, prins Andreas Rasumovsky. De andere 2 kwartetten van deze cyclus kenmerken zich door Russische thema's, om de ambassadeur te behagen, maar in het derde kwartet ontbreken deze. Het kwartet is meteen het individueelste en rijpste van het gehele opus. Toch roept het 2^e deel bij de luisteraar door zijn troosteloze melodie, toch gemakkelijk een "Russisch gevoel" op van de kale steppen en de Siberische toendra. Het volgende lichtere menuetto levert het motief, dat omgekeerd in het 4^e deel terugkeert. Dat deel begint met een fugato, geen strak volgehouden fuga, waar Beethoven zich later mee zou gaan bezig houden.

Beethoven in 1820
Joseph Karl Stieler

Joep Walter

406de Concert

Stichting Kamermuziek Deventer (1954-2021)
Dinsdag 16 november

Lidy Blijdorp, cello
Tobias Borsboom, piano

Ravel, Bach, Godowsky, Debussy, Grieg

programmatoelichtingen en recensies:
www.kamermuziek-deventer.nl